

Δρ. Δημ. Καραμπερόπουλος,
Πρόεδρος Επιστημονικής Εταιρείας
Μελέτης Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα

Για το τοπωνύμιο «Βελεστίνος»: οι πρόσφατες έρευνες της αρχαιολόγου Δρ. Αργυρούλας Ιντζεσίλογλου

Συχνό είναι το ερώτημα για το τοπωνύμιο «Βελεστίνος», πότε εμφανίζεται και ποιος ο λόγος δημιουργίας του στον χώρο, όπου βρίσκονταν η αρχαία πόλη των Φερών. Ο οικιστικός ιστός του Βελεστίνου είναι πάνω σε εκείνο των Φερών, γι' αυτό και συνεχώς έρχονται στην επιφάνεια νέα ευρήματα κατά τις ανασκαφές των αρχαιολόγων, ιδιαίτερα μετά το 1975 έως σήμερα, και τα οποία έχουν παρουσιαστεί κυρίως στα οκτώ Διεθνή Συνέδρια «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας», που διοργανώθηκαν από το 1986 έως και φέτος, το 2023.

Για το τοπωνύμιο «Βελεστίνος» μέχρι τώρα έχουν υποστηριχθεί δύο εκδοχές, η μία ότι έχει σλαβική προέλευση, σαν αποτέλεσμα των σλαβικών επιδρομών και η δεύτερη εκδοχή, που παρουσιάστηκε στο Β' Διεθνές «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας» του 1992, σαν εξέλιξη από το αρχαίο όνομα των Φερών, «Φερές→Βελές→Βελεστίνο».

Ωστόσο, στο πρόσφατο Η' Διεθνές Συνέδριο «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας», που με επιτυχία διοργανώθηκε στο Βελεστίνο τον Μάιο του 2023, η αρχαιολόγος Δρ. Αργυρούλα Ιντζεσίλογλου στην ανακοίνωσή της παρουσίασε μια νέα πρόταση δίνοντας μάλλον μια οριστική απάντηση στο ερώτημα εμφάνισης του τοπωνυμίου «Βελεστίνος».

Επισήμανε, πρώτα, ότι το αρχαίο όνομα των Φερών παύει να μνημονεύεται από τα μέσα των βυζαντινών χρόνων, ως αποτέλεσμα μάλλον εκ των πολλών καταστροφών, που υφίστατο η περιοχή από τις συνεχείς επιδρομές και της σχετικής ερημώσεως του χώρου.

Επί πλέον, η κ. Ιντζεσίλογλου αξιοποίησε την επισήμανση του Σουηδού περιηγητή J.J.Björnståhl, ο οποίος το 1779 είχε επισκεφθεί τον Βελεστίνο και σημείωνε ότι «στα παλαιότερα χρόνια οι Βενετοί είχαν εδώ υφαντουργείο και ότι το μέρος ονομαζότανε Κουτσούκ Βενετία, ή Μικρή Βενετία. Φαίνεται πως οι Βενετοί έμειναν εδώ την εποχή που εξουσίαζαν το Βόλο».

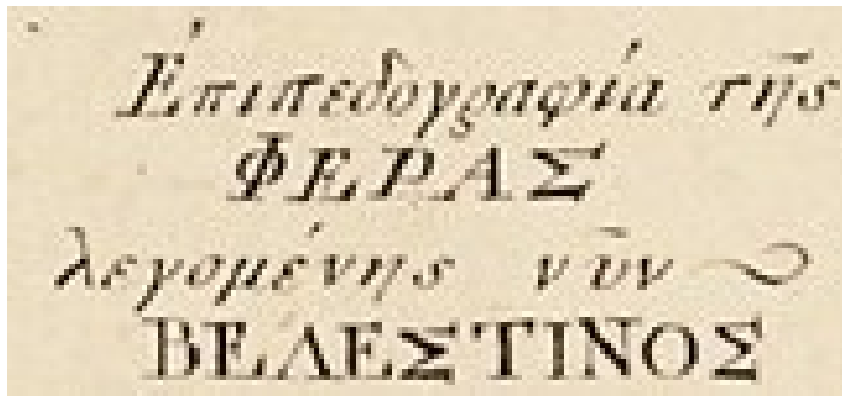
Ωστόσο, πρόσθεσε ότι οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες είχαν δώσει εμπορικά προνόμια στους Βενετούς, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν σε πολλά μέρη της αυτοκρατορίας, όπως και στην Μαγνησία, στην περιοχή του Αλμυρού.

Επιπρόσθετα, ανέφερε ότι σε σχετικό αρχαιολογικό συνέδριο συμμετείχε και μία Ιταλίδα αρχαιολόγος με το όνομα «Βελεστίνος», επώνυμο που απαντάται στην Ιταλία, όπως μπορεί κανείς να δει και στο διαδίκτυο.

Συνδυάζοντας τα παραπάνω, η κ. Ιντζεσίλογλου καταλήγει στο συμπέρασμα ότι κάποιος Βενετός ονόματι «Βελεστίνος» από την περιοχή του Αλμυρού, όπου υπήρχε βενετική παροικία, εγκαταστάθηκε στην ερημωμένη τότε περιοχή, όπου όμως ήταν τα πλούσια νερά της Υπέρειας Κρήνης (Κεφαλόβρυσο), τα οποία αξιοποίησε και ανέπτυξε την περιοχή, προσδίδοντας έτσι στον τόπο το ανθρωπωνύμιο «Βελεστίνος». Τόση ήταν έκτοτε η ανάπτυξη της περιοχής, που στα τέλη του 11^{ου}, αρχές 12^{ου} αιώνα είχε και εκκλησιαστική επισκοπή, «Επισκοπή Βελεστίνου», στοιχείο που δείχνει την σημαντική ανάπτυξη, οικονομική και πληθυσμιακή.

Σημειώνουμε ότι ο Ρήγας Βελεστινλής στην «Χάρτα» του, Βιέννη 1797, την γενέτειρά του την μνημονεύει ως «Βελεστίνος», («Επιπεδογραφία της Φεράς λεγομένης νυν Βελεστίνος») όπως επίσης και οι Δημητριάδες «Βελεστίνος» αναγράφουν στην «Γεωγραφία νεωτερική», Βιέννη 1791.

Συγχαίρουμε την αρχαιολόγο και επί τιμή προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Μαγνησίας Δρ. Αργυρούλα Ιντζεσίλογλου, που δίνει έτσι οριστική απάντηση στο συχνό ερώτημα για την προέλευση του τοπωνυμίου «Βελεστίνος», και αναμένουμε την γραπτή εισήγηση της με όλη την βιβλιογραφική τεκμηρίωση, για τα Πρακτικά του 8^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου. Ένα ακόμη δείγμα της προσφοράς της διοργάνωσης των Διεθνών Συνεδρίων «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας».

Στην Χάρτα του ο Ρήγας Βελεστινλής μνημονεύει την γενέτειρά του ως «Βελεστίνος»

Η αρχαιολόγος Δρ. Αργυρούλα Ιντζεσίλογλου στο πρόσφατο Η' Διεθνές Συνέδριο «Φεραί-Βελεστίνο-Ρήγας», Μάιος 2023